

ไม้พุ่มหรือไม้ต้น ไม้ผลัดใบ สูงได้ถึง 20 ม. เรือนยอดเป็นพุ่มแน่นเมื่อขึ้นในที่โล่ง ต้นแก่มีพูพอนเป็นแผ่นสูงได้ถึง 1 ม. เปลือก สีครีมถึงน้ำตาลอมเทาหรือออกดำ เรียบหรือขรุขระเล็กน้อย มีช่องอากาศจำนวนมาก เปลือกในสีส้มถึงน้ำตาล ใบ ประกอบแบบขนนกปลาย คู่ มีใบย่อย 2-3(4) ใบ ออกตรงข้าม แกนกลางใบยื่นออกไปเหนือใบคู่บนเล็กน้อย ใบย่อยกว้าง 2-7 ซม. ยาว 6-20 ซม. พบน้อย กว้างได้ถึง 12 ซม. ยาวได้ถึง 30 ซม. รูปไข่ถึงรี ปลายแหลมสั้นหรือเรียวแหลม โคนแหลมหรือเรียวแคบเล็กน้อย ไม่เบี้ยว ขอบเรียบ ยอดอ่อนมีขน ใบแก่เกลี้ยงทั้งสองด้าน (ในภาคใต้) มีตุ่มใบคล้ายถุง จำนวนมากตามซอกใบด้านล่าง เส้นกลางใบขนเล็กน้อย ด้านบน เส้นใบโค้ง 7-12 คู่ เชื่อมกันไม่ชัดที่ขอบใบ ฐานด้านล่าง เส้นใบย่อยค่อนข้างห่าง ดอก ยาว 3-5 ซม. สีขาวถึงเหลืองอ่อน กลิ่นหอมอ่อน สมมาตร แยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมีย อยู่ต้นเดียว ออกเป็นช่อแตกแขนง ยาว 1.5-17 ซม. ที่ง่ามใบหรือใกล้ปลายกิ่งกลีบเลี้ยงจักลึกเป็นพูเกือบเท่ากัน 5 พู ยาวประมาณ 2 มม. สีเขียวอ่อน มีขน กลีบดอก 5(4) กลีบ ยาวเกือบเท่าพูกลิบลี้น โคนคล้ายก้านยาวประมาณ 0.5 มม. ด้านในมีเกล็ดมีขน 2 เกล็ดขนาด 0.2-1.2 มม. ดอกเพศผู้เกสรเพศผู้ มี 6-8 (10) อัน ยาว 3-5 มม. ยาวกว่ากลีบดอกมาก ฐานดอกคล้ายวงศัแหว่น ล้อมรอบรังไข่เป็นหมัน เกสรหรือมีขน ดอกเพศเมียมีเกสรเพศผู้ ไม่เจริญ ฐานดอกคล้ายดอกเพศผู้ รังไข่จักเป็น 2 พู ก้านเกสรเพศเมียเป็นแท่งตรง ยอดเกสรเพศเมียยาวได้ถึง 3 มม. ผล กว้าง 0.5-2.3 มม. ยาว 0.7-3.6 ซม. สีเหลืองถึงแดงอมเหลือง จัก 2 พู (ไม่จักเป็นพูถ้าเมล็ดที่ 2 ไม่เจริญ) โคนแคบยาวประมาณ 3 มม. แก่แตก ด้านในเกลี้ยง มีขนตามรอยเชื่อมด้านใน แต่ละพูมี 1 เมล็ด ขนาด 6-24 มม. สีน้ำตาลเข้ม มีเยื่อหุ้มเมล็ดบางส่วนหรือเกือบทั้ง (ยกเว้นปลาย) 2 ชั้น สีเหลืองถึงแดง เมล็ดเกลี้ยง เป็นมันหุ้มเมล็ด เมื่อเอาเยื่อหุ้มออกไป พบทั่วไปภาคใต้ทั้งในป่าเดิมและป่ารุ่น ขึ้นได้ในดินทุกชนิด มักขึ้นใกล้ทะเลแต่พบเข้ามาในป่าบก สูงได้ถึง 1500 ม.

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, โฮมอนด์ ไม้ป่าภาคใต้ เล่ม 3 (Mo-Z)-กรุงเทพฯ : อนุรักษ์พันธุ์พืชเมืองร้อนและป่าดิบชื้น จำกัด (มหาชน), 2561. 880 หน้า

ภาพประกอบ : http://www.phytoimages.siu.edu/imgs/pelserpb/r/Sapindaceae_Arytera_littoralis

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

